

# КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

## Музика у світовій культурі XX-XXI ст.

Освітній ступінь

«Магістр»

|         |   |
|---------|---|
| Курс    | 1 |
| Семестр | 2 |

Спеціальність

В5 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»

Статус

Вибіркова

|                   |     |
|-------------------|-----|
| ECTS              | 4   |
| Годин             | 120 |
| Лекції            | 20  |
| Семінари          | 20  |
| Самостійна робота | 80  |

Форма контролю

Залік

### Інформація про викладача

|                   |                                                                                                                                                                                     |
|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ПІБ               | Вишинський Віталій Володимирович, кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.      |
| Профіль викладача | <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=c5rYMt0AAAAJ&amp;hl=uk&amp;authuser=1">https://scholar.google.com.ua/citations?user=c5rYMt0AAAAJ&amp;hl=uk&amp;authuser=1</a> |
| e-mail            | <a href="mailto:nmauvysh@gmail.com">nmauvysh@gmail.com</a>                                                                                                                          |

### АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є явища, події, творчі постаті світової музичної культури, які розгорталися протягом XX першого десятиліття XXI століття. **Метою** навчальної дисципліни є вивчення студентами процесів світової культури XX-XXI століття та визначення в них місця і ролі музичного мистецтва. Навчальний матеріал включає теоретичний, семінарські, самостійні форми роботи практичного спрямування. **Завданнями** вивчення дисципліни є: огляд основних етапів розвитку світової музичної культури XX століття та їх вплив на характер музичної культури початку XXI століття; ознайомлення з соціальним, політичним контекстом явищ музичної культури зазначеного періоду; визначення місця і ролі українського музичного мистецтва XXI століття в процесах світової музичної культури; ознайомлення з творчим доробком знакових постатей світової і української культури (музичної культури) XX – початку XXI століття.

Під час проходження курсу студенти мають **знати**: основні етапи розвитку сучасної музичної культури; знакових особистості музичної культури, які визначили вектор її руху; музичні твори, мистецькі події, які презентують етапи розвитку музичної

культури у той чи той її період. **Вміти** простежити взаємозв'язок сучасної вітчизняної культури та світової; критично оцінювати діяльність діячів сучасної музичної культури; визначити чинники розвитку тих чи тих явищ сучасної музичної культури.

### **Програмні компетентності**

#### *Загальні компетентності (ЗК):*

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

#### *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):*

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

### **Програмні результати навчання**

- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Необхідне технічне забезпечення: фортепіано, комп'ютер, Інтернет, аудіопрогравач. Методичним забезпеченням курсу є: робоча програма, підручники, посібники, монографії, матеріали інтернет-ресурсів, відео, аудіо записи музичних творів. Для більш ефективного засвоєння теоретичного та музичного матеріалу, для поліпшення комунікації між викладачем та студентом (у тому числі онлайн-комунікації), створення кращих умов для підготовки студентом семінарських завдань застосовувалися окремі засоби інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), зокрема створення на базі системи MOODLE тем лекційних та завдань семінарських занять, електронна пошта, ресурси Googlemeet та ZOOM.

### **Перелік тем**

- Тема 1. Музика у культурі ХХ століття: періодизація, напрямки, течії, поняття, постаті
- Тема 2. Композиторські техніки ХХ століття і соціально-культурний контекст доби
- Семінар. У пошуках нових звучань: становлення і розвиток електронної музики

Тема 3. Неокласичні тенденції у виконавській та композиторській практиці другої половини XX століття

Семінар. Неоромантизм в європейській та українській музиці другої половини XX початку XXI століття

Тема 5. Розширення прийомів гри на музичних інструментах: підготовлене фортепіано Джона Кейджа та розширене фортепіано Джорджа Крама

Тема 6: Сакральна тема в творчості композиторів другої половини XX початку XXI ст.

Семінар. Хеппенінг, перформенс, музичний театр в європейській та українській сучасній музичній культурі

Тема 7. Політика і музика в XX-XXI столітті

Тема 8. Поетика хімерності в новітній музиці

Семінар. Нова простота і нова складність у XXI столітті

Тема 9. Стильові міксти музики Томаса Адеса

Семінар. Новітня американська музика

Тема 10. Фактор виконавця в сучасній музичній культурі: ансамблі, сольні артисти

Семінар. Новітні тренди конкурсу Gaudeamus: лауреати 2010-2015 років

Тема 11. Взаємодія популярного і елітарного:

експерименти Л. Андрісена, Gentle Giant, Radiohead

Семінар. Нова музика в кінематографі

### **ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ**

Лекції, семінарські заняття, дискусія, есеї, з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

### **НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ**

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE

### **Система оцінювання**

| № з/п | Контрольний захід оцінювання                     | Всього % |
|-------|--------------------------------------------------|----------|
| 1.    | Участь у обговореннях та доповнення на семінарах | 20       |
| 2.    | Відвідування лекцій                              | 10       |
| 3.    | Підсумкова контрольна робота (есеї, тест)        | 20       |
| 4.    | Залік                                            | 50       |
|       | Всього                                           | 100      |

### **Критерії оцінювання знань студентів**

Оцінка «відмінно» — «А» (90-100): студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний на ініціативу та самостійне мислення, може визначати засадничі принципи культурологічних, музикознавчих та філософсько-естетичних теорій, здійснює аргументовані висновки та узагальнення, спираючись на першоджерела, вирішує творчі та пошукові завдання.

Оцінка «добре» — «В» (82-89): студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє загальними положеннями культурологічної та музикознавчої думки,

здатний окреслити головні культурологічні, музикознавчі, філософсько-естетичні напрямки, уміє наводити власні приклади на підтвердження власних думок.

Оцінка «добре» — «C» (81-74): студент надає змістовну, вичерпну відповідь на питання, однак припускається незначних помилок чи неточностей.

Оцінка «задовільно» — «D» (73-64): студент орієнтується в навчальному матеріалі, здатний з помилками окреслити ключові ідеї окремих культурологічних, музикознавчих, філософсько-естетичних концепцій, має стійкі навички роботи з підручником та першоджерелами, може наводити приклади.

Оцінки «задовільно» — «E» (63-60): студент демонструє знання основного матеріалу з дисципліни, не виявляючи при цьому належного рівня підготовки та ініціативності, припускається помилок у відповідях.

Оцінка «незадовільно» — «FX» (35-59): студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний відтворити головні ідеї культурологічного, музикознавчого, філософсько-естетичного пізнання, не володіє першоджерелами, не орієнтується у елементарних теоретичних узагальненнях та практичних (творчих) завданнях.

Оцінка «незадовільно» — «F» (34-1): студент не володіє дисциплінарним матеріалом, не орієнтується в джерелознавчій базі та елементарних пізнавальних складових навчальної дисципліни «Музика у світовій музичній культурі XX-XXI ст».

### **ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ**

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

### **НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ (ЗА ПОТРЕБИ)**

За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англomовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

### **НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА**

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, майстер-класів, творчих зустрічей, гостьових лекційтощо.

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Bond M. Absolute Music: The History of an Idea. Oxford University Press. 2014. 400 p.
2. Chion M. Audio-vision. Sound on screen. New-York: Columbia University Press, 2019. 296 p.
3. Gibbs C., Taruskin R. Oxford History of Western Music : College Edition, Second Edition. Oxford University Press. 2018. 992 p.
4. Hepworth D. Never a Dull Moment: Rock's Golden Year. London : Bantam, Transworld Publishers Ltd, 2016. 384 p.
5. Osborn B, Everything in its Right Place: Analyzing Radiohead. Oxford University Press, 2016
6. Postman, N. The Disappearance Of Childhood. New York: Vintage Books, A Division of Random Houses Inc. 1994. 177 p.
7. Ross A. The Rest Is Noise: Listening to the Twentieth Century. New York : Farrar, Straus and Giroux, 2008. 720 p.
8. Ross A. Wagnerism: Art and Politics in the Shadow of Music. New York : Farrar, Straus and Giroux, 2020. 784 p.

9. Taruskin R. Music in the Early Twentieth Century : The Oxford History of Western Music / Richard Taruskin. – Oxford : Oxford University Press, 2010. – 880
10. Taruskin R. The Danger of Music and Other Anti-Utopian Essays. University of California Press. 2010. 506 p.
11. Weiss P., Taruskin R. Music in the Western World. A History in Documents. Cengage Learning. 2007. 624 p.
12. Безклубенко С. Теорія культури. Учбовий посібник. – Київ, 2002. – 393 с.
13. Вишинський В. Композиторська техніка як інструмент політичного висловлювання в творчості Л.Андріссена / В. Вишинський. Науковий вісник НМАУ імені П.І. Чайковського, Вип. 132. Київ, 2021, С. 121–138.
14. Грицак Я. Лекції курсу "Вибрані питання європейської історії"/ Ярослав Грицак. 2016
15. Джадт Т. Після війни. Історія Європи від 1945 року. Пер. з англ. Катерини Зарембо. — Київ: «Наш формат», 2020.
16. Джадт Т. Шале пам'яті. Переклад: Софія Андрухович. Львів: видавництво «Човен», 2022.
17. Джадт Т. Нещасна земля. Переклад: Павло Грицак. Львів: видавництво «Човен», 2022.
18. Івашина О. Загальна теорія культури. Навчальний посібник Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
19. Корчова О. Музичний модернізм як terra cognita: монографія. Київ : Музична Україна, 2020. 490 с.
20. Рябоконева М. О. Музичний неокласицизм як феномен сучасної західноєвропейської культури : дис. канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Рябоконева Марія Олександрівна Київ, 2016. 197 с.
21. Снайдер Т., Джадт Т. Роздуми про двадцяте століття. Пер. з англ. Павло Грицак. Київ: «Човен», 2019. 384 с.
22. Тукова І. Г. Музика і природознавство. Взаємодія світів в умонастроях епох (XVII — початок XXI століть) Харків : Акта, 2021. 456 с.
23. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики / М.Б. Швед. Львів : СПОЛОМ, 2010. 440 с.